

ת"פ 3997/05/14 - יוסף אביב בושרי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט משה יועד הכהן

ת"פ 3997-05-14 מדינת ישראל נ' בושרי

לפני כבוד השופט משה יועד הכהן

יוסף אביב בושרי
ע"י בא-כוחו עו"ד ז' שנקולבסקי

המבקש

מדינת ישראל

נגד
המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

ע"י ב"כ עו"ד א' פילזר-ביזמן ועו"ד י' קדר

החלטה

1. לפני בקשה לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**") לפסוק למבקש את הפיצוי המירבי הקבוע בחוק, בהתבסס על ימי המעצר בהם היה נתון בתיק זה וזאת עקב זיכוי.
2. נגד המבקש הוגש כתב אישום ביום 4.5.14 המייחס לו עבירה של הצתה של ערימת פסולת סמוך למושב מחסיה, עבירה לפי סעיף 448(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
3. המבקש נעצר בסמוך לערימת הפסולת הבוזרת והוגש נגדו כתב אישום. בד בבד הוגשה בעניינו בקשה למעצר עד תום ההליכים אשר נדונה בפני מותב זה. בית המשפט קיבל את בקשת המעצר, לאחר שמצא כי חלופות המעצר שהוצעו אין די בהן כדי לאפשר את שחרורו של המבקש. במהלך תקופת המעצר הוגשו מספר בקשות לשחרור, אך כולן נדחו מאותו טעם.
4. המותב שדן בהליך העיקרי (כב' השופט א' נחליאלי-חייט), לאחר ששמע את ראיות התביעה וחרף העובדה שהמבקש בחר שלא להעיד במשפטו, זיכה אותו מהעבירה שיוחסה לו.
5. בהכרעת דינו מיום 1.10.14 מנה בית המשפט את הטעמים לזיכוי ואלו הם בתמצית:

א. בית המשפט לא שוכנע ברמה הנדרשת שהשריפה של ערימת האשפה נבעה דווקא מהצתה. בעניין זה צוין, כי רשף בן דוד (להלן: "בן דוד") המומחה מטעם המאשימה שהגיע למקום בשעה 15:00, (זאת שעה שהשריפה כובתה בסביבות השעה 08:00), הגיע למסקנה שמדובר בהצתה, תוך שימוש בשיטת האלימינציה. בית המשפט לא ראה בשיטה זו וכן בפעולות שבהן נקט או נמנע מלנקוט בן דוד, די כדי לקבוע ברמת הוודאות הנדרשת בפלילים, שאכן מדובר בהצתה. בנוסף קבע, כי אין בקביעותיו של בן דוד כדי לשלול אפשרות של דליקה שנגרמה בדרך אחרת. בנוסף, הסתמך בית המשפט על חוות הדעת הנגדית שהוגשה מטעם ההגנה על ידי מר אשר סלוצקי, מהנדס חשמל וחוקר דליקות (נ/2). באותה חוות דעת ובעדותו בבית המשפט ציין המומחה, כי לא נחקרו כל הכיוונים האפשריים ואילו נבדקו, ניתן היה להגיע בעקבותיהם למסקנות שונות מאלה של בן דוד. בעקבות עדותו של סלוצקי, ציין בית המשפט כי לא ניתן לשלול את האפשרות שהוצגה על ידו, כי ערימת הפסולת בערה בשל התלקחות עצמית כתוצאה מחומרים שהיו בתוך הערימה כדוגמת גזם ולא בכל הצתה. עוד צוין, כי מאחר שלא נלקחו דגימות לבדיקת מעבדה לצורך איתור חומרי דלק, לא ניתן להגיע למסקנה לה טען בן דוד, כי במקרה דנן לא היה שימוש במאיצי בעירה.

ב. לא ניתן לקבל כבסיס להרשעה את אמרת החוץ של המבקש, שהובאה מפיו של מר עופר בן חמו (להלן: "בן חמו"), יו"ר ועד המושב מחסיה, לפיה, לשאלה שהיפנה למבקש "מי ביצע את השריפה?" השיב המבקש: "כן, אני הדלקתי". בית המשפט ציין, כי אמנם מדובר בהודאת חוץ, אולם מדובר בהודאה בעלת משקל אפסי, הן בשל תמציותה והן בשל מצבו הנפשי המעורר של המבקש, עליו העיד בן חמו עצמו. בית המשפט הוסיף וקבע, כי לא ניתן לראות בנוכחותו של המבקש בזירת האירוע משום "דבר מה נוסף". זאת שכן שלא נשללה האפשרות שעבר במקום בדרכו ברגל מתחנת המשטרה בבית שמש שבה היה עצור בעניין אחר, לביתו. בית המשפט גם קבע כי לא ניתן לראות בשתיקתו של המבקש בבית המשפט משום אותו "דבר מה". זאת לאור ההלכה שנקבעה ברע"פ 4142/04 מילשטיין נ' התובע הצבאי הראשי (14.12.2006). בעניין זה נקבע, כי הודאתו של המבקש היתה בעלת משקל פנימי נמוך ולא ניתן לשלול את האפשרות שהמבקש, בהודאתו בפני בן חמו, פעל מתוך לחץ פנימי. במיוחד מיקד בית המשפט את קביעתו זו במצבו הנפשי הרעוע והנראה לעין של המבקש, מצב שאף הוביל אותו לשלוח את המבקש ביוזמתו לבדיקה פסיכיאטרית מטעם בית המשפט.

ג. המשיבה לא עמדה בחובתה להניח תשתית ראייתית רחבה לפניו. בעניין זה ציין במיוחד מחדלי חקירה ובהם העובדה שלא נתפסו בגדי המבקש או נעליו ולא נשלחו לבדיקת מעבדה לאיתור שרידי חומרים דליקים ובנוסף לא נשלחו שרידי המדורה לבדיקת מעבדה לשם איתור חומרי הדלק שיכלו לשמש להצתה. בנוסף לא נבדקו מקורות דליקה אחרים זולת האפשרות שהמבקש הוא זה שהצית את האש.

עיקר טענות הצדדים

6. ב"כ המבקש, עו"ד שנקולבסקי, טען כי מחדלי החקירה האמורים מהווים עילה עצמאית למתן פיצוי למבקש. עוד ציין כי המבקש שהה במעצר כ-5 חודשים ועצם התמשכותה של תקופת המעצר הוכרה כעילת פיצוי עצמאית. ב"כ המבקש מיקד את הבקשה בחלופה השנייה של סעיף 80 לחוק, לפיה מתקיימות "נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי" והתמקד במחדלי החקירה עליהם עמד בית המשפט. עם זאת, הוסיף, כי זיכוי של המבקש לא בא בהפתעה, אלא היה תוצאה מסתברת מחומר הראיות בתיק, מאיכותו ומנסיבותיו האישיות של המבקש. ב"כ המבקש הוסיף כי לא היה בסיס ממשי להגשת כתב אישום ולבקשה למעצר עד תום ההליכים. המשיבה הגישה לדבריו כתב אישום חמור, מבלי שניסטה להביא את כל הראיות הנדרשות, אלא למעשה סמכה על חקירת שריפה רשלנית ואמירת חוץ מפוקפקת, שמראש ניתן היה להגיע למסקנה כי משקלה אפסי. ב"כ המבקש הוסיף כי התנהגותו התמוהה והמבולבלת כבר בזירת באירוע ואח"כ בחקירתו במשטרה היתה צריכה להדליק נורות אזהרה אצל המשיבה לגבי היכולת לסמוך על דבריו.

7. באי-כוח המשיבה, עו"ד אפרת פילזר-ביזמן, בתגובה בכתב ועו"ד יובל קדר בטיעון בעל-פה ביקשו לדחות את הבקשה. תחילה ביקשו להסיר מן השולחן את הטענה המשתמעת, כי לא היה יסוד להגיש כתב אישום נגד המבקש. לדבריהם, ההחלטה התבססה על הודאת החוץ של המבקש בפני בן חמו, עובדת היותו של המבקש הנוכח היחיד במקום ושתיקתו החלקית בחקירה, בעת שנשאל שאלות הנוגעות בביצוע ההצתה. נוספה לכך חוות הדעת של שירותי הכבאות וההצלה לפיה השריפה נגרמה כתוצאה מהצתה ולא מהתלקחות עצמי וכי מדובר בשריפה טרייה שארעה בסמיכות זמנים להימצאותו של המבקש במקום. ב"כ המשיבה הוסיפו וציינו, כי גם מותב זה קבע בהחלטתו מיום 8.5.14, כי קיימות ראיות נסיבתיות וישירות המצביעות על אחריות המבקש להצתה. בנוסף ציינו, כי ביום 22.7.14, פנה המבקש בבקשה לעיון חוזר בהסתמך על חוות דעת המומחה מטעם ההגנה סלוצקי (נ/2), שתוכנה פורט לעיל. בקשה זו נדחתה על ידי המותב שדן בבקשה (כב' ס. הנשיא צבן) בהחלטה מיום 27.7.14, שבה נקבע, כי התשתית הראייתית העומדת לחובת המבקש בצירוף מסוכנותו, אינם מאפשרים את שחרורו ללא תנאים.

8. באשר לחלופה השנייה, טוענים ב"כ המשיבה, כי לא ניתן היה לצפות מראש שהודאת החוץ של המבקש שנמסרה לבן חמו תהיה בעלת משקל נמוך בשל מצבו הנפשי. לטענתם, בשלב החקירה, לא התרשמו החוקרים, כי התנהגותו של המבקש מצדיקה בדיקה של גורמים מקצועיים או גביית הודעה לפי חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית). עוד צויין, כי המבקש עצמו סרב בדיון המעצר עצמו להיבדק על ידי הפסיכיאטר המחוזי, על אף שהדבר הוצע לו.

9. עוד צויין, כי בית המשפט קמא ששמע את הראיות התרשם אמנם ממבטו חסר ההבעה של המבקש ומן התחושה שהוא מנותק מן ההליכים ושלאחר אותו לחוות דעת פסיכיאטרית. אולם באותה חוות דעת נקבע, כי המבקש כשיר לעמוד לדין, אחראי למעשיו, מבין את משמעות ההליך הפלילי ומתמצא בזמן, בתאריכים ובסיטואציה.

10. עוד נטען, בהתייחס לאמרה שמסר המבקש במשטרה, כי בניגוד לטענת ההגנה אין המדובר בהודאה מבולבלת והמבקש ידע היטב לשמור על זכות השתיקה, כשנשאל שאלות ספציפיות לגבי אופן ההתלקחות. אולם, מאידך, השיב לשאלות אחרות. לטענתם, עצם שתיקתו החלקית של המבקש והימנעותו מלהשיב להאשמות שהוטחו בו, מהווה שיקול המצדיק שלילתו של פיצוי, גם מקום שזוכה.

11. באשר למחדלי החקירה הנטענים, טוענת המשיבה, כי המומחה מטעם המשיבה, בן דוד, הגיע למסקנה בעת ביקור במקום, כי לנוכח הממצאים שהיו בשטח, מדובר בהצתה מכוונת ולכן לא היה טעם בהשקעת משאבי ציבור בבדיקה, שלא יהיה בה כדי להשליך על המסקנה.

12. לעניין תפיסת בגדיו של המבקש, לצורך בדיקת סימני עשן או פיה, נטען כי מאחר ששהה במקום השריפה לא היה ממילא טעם לשלוח אותו לאותה בדיקה, בין אם הצית את השריפה ובין אם לאו. המשיבה מציינת כי על אף שבית המשפט קיבל את עמדת המבקש לגבי קיומה של מחדלי חקירה, אין המדובר במחדלים המהווים ליקוי יסודי או התרשלות מצד גורמי החקירה, המצדיקים פיצוי לפי סעיף 80.

13. בנוסף נטען, כי אין המדובר במעצר ממושך במיוחד או במקרה שבו ההליכים התארכו זמן רב, אלא להיפך, המעצר היה פועל יוצא של הצורך למצות את הליכי המשפט. צוין בעניין זה, כי כבר בראשית הליכי המעצר סרב המבקש להיפגש עם קצין מבחן ולאחר שהתרצה בהמשך הוגש תסקיר בעניינו 29.6.14, שקבע כי נשקף ממנו סיכון בינוני-גבוה להישנות עבירות אלימות. המבקש לא הציע חלופת מעצר מטעמו ומסר כי אינו מעוניין להשתחרר למעצר בית. ביום 31.7.14, בעקבות בקשה שלישית לעיון חוזר, נשלח המבקש שוב לתסקיר משלים שבו נאמר כי נשקף ממנו סיכון ברמה גבוהה להישנות התנהגות אלימה וחלופת המעצר שהוצעה אינה מתאימה.

14. ממכלול טעמים אלה טוענת המשיבה כי אין לפסוק למבקש פיצוי כלשהו ולחלופין אין לפסוק לו את מלוא הפיצוי המבוקש.

דין והכרעה

הפן הנורמטיבי

15. סעיף 80 (א) לחוק, מגדיר את התנאים הבסיסיים לקבלת פיצוי מאוצר המדינה, בשל זיכויו של נאשם שהועמד לדין, או שבוטל כתב האישום שהוגש נגדו:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם

הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".

16. פסק הדין המנחה לגבי פסיקת פיצוי כאמור, הוא פסק הדין בפרשת דבש (ע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3), 73) שניתן בהרכב מורחב של בית המשפט העליון. בהתאם לפסק הדין, צריכים להתקיים שני תנאים, כדי שבית המשפט יהיה רשאי לחייב את המדינה לשלם פיצויים לנאשם במשפט פלילי, ולשפוטו בגין הוצאות שעמד בהן במשפטו. הראשון, שפלוגי עמד לדין ויצא זכאי בדינו. השני, התקיימות אחד מאלה: "לא היה יסוד לאשמה", או "נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

17. בהתייחס לחלופה הראשונה - "לא היה יסוד לאשמה", נקבע בע"פ 5097/10 **בוגנים נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.1.2013), (להלן: "**פרשת בוגנים**"):

"...על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר (השוו: עניין דבש, בעמ' 106, עניין בן ברוך, שם). מדובר אפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת... מטבע הדברים התממשות עילה זו צפוי להיות נדיר (לפחות יש לקוות שאכן זה הוא המצב)..."

18. באשר לאותה חלופה, נקבע עוד, כי המשקפיים דרכן על בית המשפט לבחון את התנהלותה של התביעה, הם מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". לפי אותם מבחנים, על בית המשפט לבדוק באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהיתה מונחת לפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר, מגיע למסקנה שיש להגיש כתב אישום, כאשר הקריטריון המנחה הוא סיכוי סביר להרשעה (ראו: דברי השופט מלצר בפרשת בוגנים, בפסקה 24).

19. באשר לחלופה השנייה של "נסיבות אחרות" נפסק בע"פ 1442/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.2.2013) (להלן: "**פרשת פלוני**"), כי אותה עילה איננה "סגורה" ועליה להישאר עמומה. עמימות זו מתבחרת מעט בעזרת קווים מנחים של הפסיקה, שחולקו לשלוש קטגוריות עיקריות המהוות רשימה שאינה ממצה, והן: נסיבות הנוגעות להליכי המשפט עצמם; טיב זיכוי של הנאשם; נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה. לצד קטגוריות אלה התפתחו בפסיקה מבחני משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו במהלך המשפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכויו.

20. בפרשת בוגנים, הורחב בעניין זה ונפסק בין היתר, מפי כב' השופט מלצר:

"... עילת-עוללות זו מאפשרת לבית המשפט לשקול גם שיקולים של צדק אף מקום בו 'היה (מלכתחילה) יסוד לאשמה'. כאן יש לקחת בחשבון, מחד גיסא, את הנזקים האישיים שנגרמו למבקש והיקפם, ובכלל זה - בין היתר, את מידתיות הפגיעה בזכויותיו החוקתיות. שיקול זה מדגיש את העובדה כי פסיקת פיצוי והחזר הוצאות מהווה, במקרים הראויים, גם מעין אמצעי לפיקוח ולבקרה על התביעה ויש בה כדי לשפר ולאזן את מעמדו של היחיד כלפי המדינה... מאידך גיסא, יש להתחשב - בעת השימוש בעילה זו - בשיקולים הציבוריים הנוגעים בצורך שלא להביא להרתעת-יתר של התביעה מלהעמיד אדם לדין מקום שנאספו ראיות מספיקות להגשת כתב אישום" (הדגשות שלי-מ.ה.).

21. בנוסף נקבע בפרשת בוגנים, כי מבחנה של אותה עילה רחבה הינו "מבחן של מאזני צדק", ולפיכך, להוציא ממקרים חריגים, ראוי שהפיצוי שיינתן לאדם עקב התקיימותה של עילה זו מסוייג בכך שלא יינתן פיצוי למי שמתקיימת בו אותה עילה עבור תשעת חודשי המעצר הראשוניים. זאת שכן התקופה האמורה נקבעה בחוק המעצרים כתקופה שבה ניתן להחזיק אדם במעצר עד תום ההליכים ללא צורך בהארכה. זאת, בין היתר, כדי לאזן בין הצורך בסיום מהיר של ההליך המשפטי בעניינו של אדם שחזקת החפות עומדת לו לבין עילת המעצר. לפיכך, אותה תקופה צריכה להיות מעין "תו תקן מירבי", כאשר בגדרו אין לפסוק בדרך כלל פיצויים בגין אותה עילה. יחד עם זאת, נפסק כי לכך יכולים להיות חריגים בהתחשב בהשלכות האינדיווידואליות של המעצר או בשיקולים מיוחדים אחרים.

22. כב' השופט עמית הצטרף בעניין זה לדעתו של כב' השופט מלצר, ואולם כב' המשנה לנשיא, (כתוארה אז) השופטת מ' נאור, ציינה כי תקופת המעצר הסטטוטורית יכולה אמנם לשמש כאמת מידה לעניין פסיקת פיצוי בעילה זו, אך אין בה כדי להוות שיקול יחיד. לכן, ייתכנו מקרים בהם יוחזק נאשם במעצר לתקופה קצרה מתשעת החודשים ואף על פי כן לנוכח הנסיבות, ימצא בית המשפט כי יש לפצותו בגין תקופת המעצר, בהסתמך על אותה עילה. בסופו של יום, אימץ גם כב' השופט מלצר הסתייגות זו של המשנה לנשיא.

מן הכלל אל הפרט

23. בפתח הדברים אבהיר, כי בתחילת הדיון בבקשה ביום 12.4.15 הצפתי בפני הצדדים את העובדה שההחלטה הראשונה בעניין מעצרו של המבקש ניתנה על ידי והטיפול בבקשה לפי סעיף 80 הועבר אליי בשל מעברה של כב' השופטת נחליאל-חייט לבית משפט אחר. ב"כ המבקש הגיב לכך באומרו, כי אין לו התנגדות שמוטב זה ידון בבקשה.

24. בקשתו של המבקש מסתמכת על החלופה השנייה של סעיף 80, והדברים חודדו, הן בבקשה הכתובה והן בטיעון בעל-פה. יחד עם זאת, מאחר ובשניהם עלו טענות שונות ביחס לעצם ההחלטה להעמיד את המבקש לדין, ראוי בקצרה להתייחס אליה. בעניין זה אומר, כי מהטעמים שפורטו ע"י ב"כ המשיבה ואשר הובאו בפסקה 7 לעיל, לא ניתן לומר כי החלטת המשיבה להעמיד את המבקש לדין היתה מבוססת על שיקולים הנגועים בזדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת. לא ניתן גם לומר כי לא עמד בפני התובע שקיבל את ההחלטה חומר ראיות שאינו מקים סיכוי סביר להרשעה. מכאן, שאין מקום לקבל את טענות ב"כ המבקש, לפיהן השיקול להעמיד את המבקש לדין היה מוטעה בעליל מלכתחילה.

25. באשר לחלופה השנייה, כאמור, מדובר ברקמה פתוחה שבית המשפט רשאי ליצוק לה תוכן ממקרה למקרה תוך הפעלת שיקולים פרטניים של צדק וחמלה ושיקולים כלליים של מדיניות משפטית וזאת כמובן תוך התחשבות בקטגוריות שנקבעו בפסיקה, אותם "בנייני-אב" כלשונו של כב' השופט עמית בפרשת פלוני.

26. דומני כי השיטה הראויה לילך בה בהכרעה בעניין קביעת פיצוי ביחס לחלופה השנייה הינה קביעת רשימה של שיקולי "בעד ונגד", שבסיומה מכריע בית המשפט אם ראוי לפסוק למבקש פיצוי ובאיזה היקף.

27. במקרה שלפנינו, שוקלים בעד פסיקת פיצוי, זיכוי המלא של המבקש בתום ההליך הפלילי, המעשה החמור שיוחס לו ואשר עלול היה להסתיים, אילו הורשע, בעונש מאסר ממשי, מחדלי החקירה שפורטו בהכרעת דינו של בית המשפט ואשר תרמו לזיכוי, הסבל שנגרם למבקש עקב הימצאותו במעצר, הצער, הבושה והפגיעה בשמו הטוב.

28. כנגד פסיקת הפיצוי עומדת תקופת המעצר שלא היתה ממושכת, בוודאי בהתחשב בקריטריון שנקבע בהלכת בוגנים, ראו בפסקאות 20-22 לעיל. כמו-כן, ההליך עצמו נוהל ביעילות. בנוסף יש לזכור שלמבקש היתה תרומה לא מבוטלת לעובדה שלא השתחרר מן המעצר משום שתחילה סיכל את עריכתו של תסקיר שירות המבחן ובהמשך לא העמיד חלופה לשחרור על אף שהדבר אפשר לו. מעבר לכך, בפן של הנסיבות החיצוניות להתנהלות ההליך, מדובר במבקש שיש לו עבר פלילי ולא היה לו מקום תעסוקה קבוע, כך שלא נגרם לו הפסד כלכלי. בנוסף, אין המדובר במבקש בעל משפחה, במובן של בת זוג וילדים, שהימצאו במעצר גרמה להם סבל כלכלי ונפשי. זאת, על אף שאין ספק שלמבקש עצמו נגרם סבל כתוצאה משהותו במעצר.

29. שיקול נוסף כנגד פסיקת הפיצוי הינו שמירתו של המבקש על זכות השתיקה באופן חלקי בחקירתו ובאופן מלא במשפטו. בחקירתו (ת/1) המבקש שמר על זכות השתיקה לגבי חלק גדול מהשאלות שנשאל ולגבי חלקן האחר השיב תשובות מתחמקות ו/או לא ענייניות. למרות זאת, ברור מן התשובות שעל אף כמה התייחסויות מוזרות לשאלות שנשאל, המבקש הבין את מהות השאלות ובחר לאלו מהן

להשיב ובאיזה אופן.

30. עניין השפעת השמירה על זכות השתיקה נדון לאחרונה בפרשת פלוני, שאזכרה לעיל, שבה נחלקו ביניהם כב' השופטת ג'ובראן ועמית בשאלה האם יש מקום לתת משקל לעמידה על זכות השתיקה במהלך החקירה והמשפט. השופט ג'ובראן סבר, כי מאחר שמדובר בזכות יסוד של הנאשם, אין לתת לכך משקל, ואילו השופט עמית סבר ההיפך. בעניין זה, דומה כי הדעה המכרעת היא דעתו של כב' השופט נ' סולברג אשר הצטרף לתוצאה הגיע עו"ד ג'ובראן, אך בניגוד לדעתו סבר כי השמירה על זכות השתיקה היא שיקול בשאלת מתן הפיצוי והוסיף "יש והשתיקה תימצא מוצדקת. יש ויימצא שהיה בה משום 'אשם תורם' לנזק שנגרם בהתארכות המשפט או המעצר". בעניין זה הוסיף וציטט בהסכמה דברים שנאמרו בע"פ 4492/01 **עשור נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 (8.5.2003) לפיהם "יש לדעת חשיבות רבה לעובדה שבחקירתו בחר המערער לשמור על זכות השתיקה. שיטתנו אמנם מכירה בזכותו של חשוד לשתוק בחקירתו, ואולם לעניין הפיצוי והשיהוי, הבחירה לעשות שימוש בזכות זו כרוכה במחיר".

31. סבורני כי באיזון, במקרה דנן ומאחר שהמבקש נמצא בחוות דעת הפסיכיאטרית כשיר לעמוד לדין, כי הבין את משמעות ההליך הפלילי, מתמצא בזמן בתאריכים ובסיטואציה ובעל תובנה לעצם סיבת בדיקתו הפסיכיאטרית ולא הובאה ראיה לסתור זאת, יש לזקוף לחובתו של המבקש, במארג השיקולים, את שתיקתו החלקית בחקירה ושתיקתו המלאה בבית המשפט. ראו לעניין זה, גם עמדתי בת"פ 19946-07-13 **מדינת ישראל נ' קדוש** (10.9.14).

32. מנגד, כפי שהבעתי עמדתי בעבר, יש מקום לתת משקל משמעותי לשאלה האם נבע זיכוי של המבקש גם ממחדלי חקירה, שניתן היה למנעם. שיקול זה, משתלב גם עם תפקידו של הסעיף להוות, במקרים המתאימים, אמצעי פיקוח ובקרה של בית המשפט על פעולות הרשות החוקרת והרשות התובעת. כפי שפורט לעיל, בעניינו של המבקש אירעו מספר מחדלי חקירה אשר יכלו וצריכים היו לעמוד לנגד עיני התביעה כבר בעת הגשת כתב האישום. אין בכך כדי לומר שאילו בוצעו אותן פעולות חקירה שראוי היה לבצען, היתה התוצאה פועלת בהכרח לזכותו של המבקש. יחד עם זאת, משלא בוצעו אותן פעולות, על בית המשפט לצאת מנקודת מוצא שביצוען עשוי היה לסייע באופן ממשי לניהול ההגנה וגם להוסיף נתונים שהיה בהם כדי לסייע למשיבה לגבש את עמדתה בעניין הגשת כתב האישום.

33. ראוי גם להניח לטובת המבקש שתוצאתן של פעולות חקירה שלא בוצעו, אילו בוצעו, כפי שעמד עליהם בית המשפט עשויה היתה להביא את המשיבה לנקוט בעמדה מקלה יותר בנוגע לבקשת המערער ואף מונעת את מעצרו של המבקש מאחורי סורג ובריח. לפיכך, מצדיקים מחדלים אלה, שהיתה להם בסופו של יום השפעה על שלילת חירותו של המבקש, גם אם לתקופה מצומצמת יחסית, תשלום פיצוי למבקש (ראו: ת"פ (ח') 7140/08 **מדינת ישראל נ' אבו חטאב** (25.5.09); ת"פ (ב"ש) 23947-03-12 **רזביי נ' מדינת ישראל** (19.2.14)) וכן החלטתי בת"פ 5929-06-12 **מדינת ישראל נ' אימרה** (4.1.15).

34. עם זאת, אין המדובר במתן פיצוי מירבי, אלא בפיצוי יחסי ומוקטן, זאת בהתחשב ביתר השיקולים שעל בית המשפט לשקול במסגרת העילה האמורה כמפורט לעיל ועריכת קיזוז רעיוני, בין העילות התומכות במתן הפיצוי לבין אלה התומכות בשלילתו.

35. לאור כל האמור, הגעתי למסקנה, כי יש לפסוק למבקש פיצויים בהיקף של 15% מן הסכום המרבי הקבוע בגין תקופת מעצרו (156 ימי מעצר, מיום 29.4.14 ועד ליום 1.10.14) וזאת לפי התחשיב הקבוע בתקנה 8(א) לתקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982.

36. לפיכך אני פוסק למבקש בגין ימי מעצרו פיצוי בסך של 8,539 ₪.

37. המזכירות תשלח עותק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ד סיוון תשע"ה, 11 יוני 2015, בהעדר הצדדים.